

คอร์สตัวเข้ม สรุปรเนื้อหาเทอม 1 มัธยมศึกษาปีที่ 4
: ครูโอ ปราศรัย เจตสันต์

สังคมศึกษา : พระพุทธศาสนา

พุทธประวัติ - หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ภาค 1

กว่าจะถึงการตรัสรู้

1. ทรงเป็นราชาโอรสกษัตริย์กรุงกบิลพัสดุ์
2. ทรงได้รับการศึกษา-มีคุณธรรมถึงพร้อม
3. ทรงได้รับการบำรงบำเรออย่างดี
4. ทรงเห็นชีวิตฆราวาสไม่อาจพ้นทุกข์ได้
5. ทรงเห็นทวารุตทั้ง 4 จึงออกผนวช

กว่าจะถึงการตรัสรู้

1. ทรงฝึกปฏิบัติโยคะ
2. ทรงบำเพ็ญตบะ
3. ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา
4. ทรงบำเพ็ญเพียรทางจิต

1. เจ้าชายสิทธัตถะออกผนวชเพื่อแสวงหาอะไรที่แปลว่าการหลุดพ้นจาก
ความทุกข์

ก. มหาภิเนษกรรมณ์

ข. ปัญญาญาณ

ค. โลกธรรม

ง. ไมกขธรรม

2. ข้อใดไม่ใช่การบำเพ็ญทุกรกิริยาของพระพุทธเจ้า

- ก. การกัดฟันเอาลิ้นดุนแพดาน
- ข. การกลั่นลมหายใจให้ห่อปวดศีรษะ
- ค. การนอนบนหนามแหลมคม
- ง. การอดอาหารจนไม่เสวยอะไรเลย

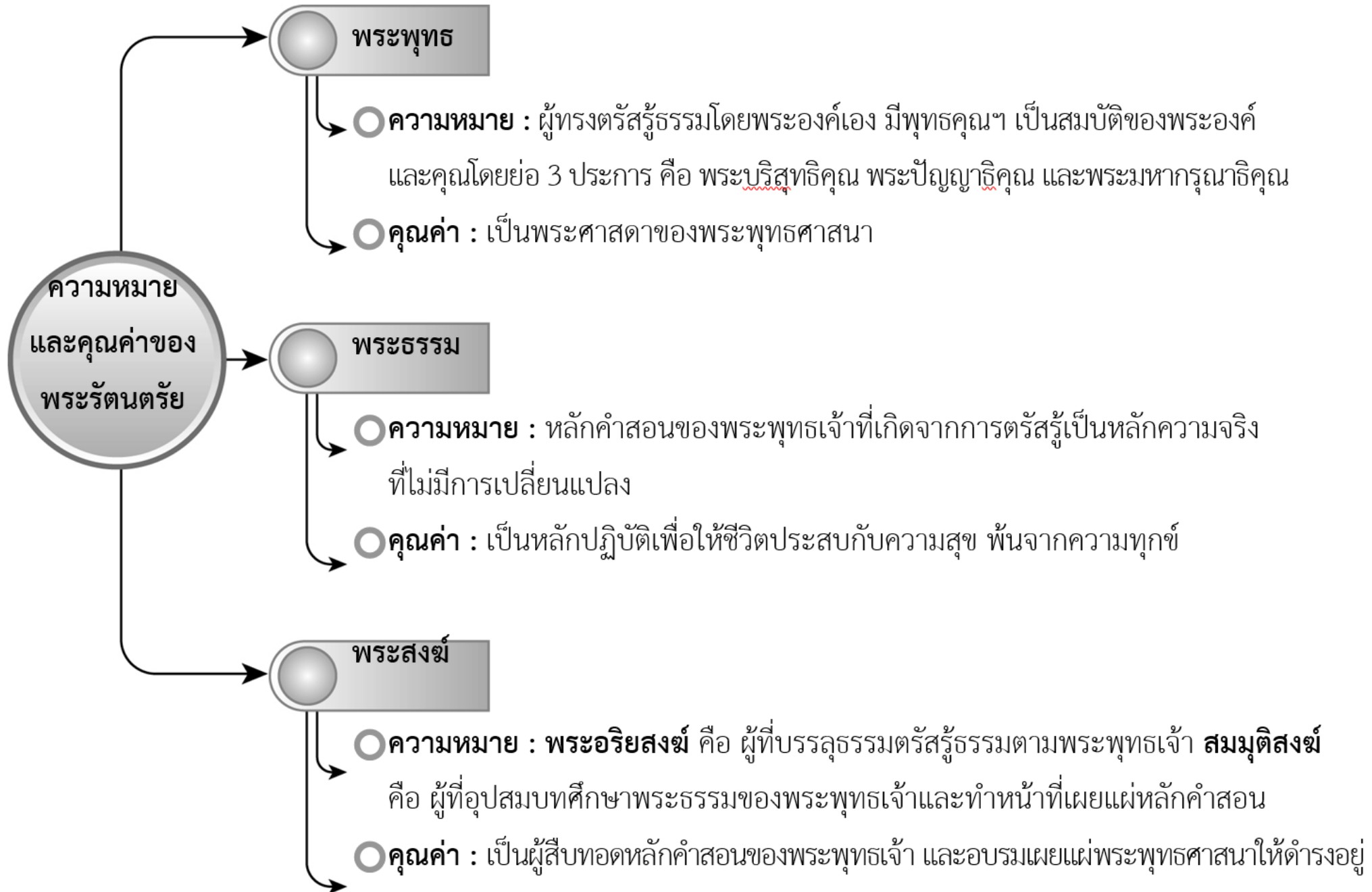
3. ข้อใดไม่ใช่ใช้ธรรมะครั้งแรกที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงให้ปัญจวัคคีย์

ก. อนันตลักขณสูตร

ข. ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

ค. อริยสัจ 4

ง. มัชฌิมาปฏิปทา

ทุกข์
(ธรรมควรรู้)
ชั้น 5
โลกธรรม 8

สมุทัย
(ธรรมควรรละ)
นิยาม 5
วิตก 3

หลักธรรม

นิวรณ์
(ธรรมควรรปล)
ภavana 4

มรรค
(ธรรมควรรเจริญ)
สังขธรรม 3
ปัญญาวิมุตติธรรม 4
ผละ 5
อุบาสกธรรม 5
มงคล 38

ชั้น 5

รูปชั้น

นามชั้น

- รูป : ส่วนที่ประกอบกันเป็นร่างกายจากการประชุมกันของธาตุ 4 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ

- เวทนา : อารมณ์ ความรู้สึก ทุกข์ สุข กลางๆ
- สัญญา : ความจำได้หมายรู้ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน
- สังขาร : จิตที่เกิดการปรุงแต่งให้คิดดี คิดชั่ว และคิดกลาง ๆ
- วิญญาณ : ความรู้สึกที่เกิดจากประสาทสัมผัสที่ผ่านมาจากตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ

โลกธรรม 8

สิ่งที่เกิดคู่กับโลกมนุษย์

น่าปรารถนา

ไม่น่าปรารถนา

ลาภ

เสื่อมลาภ

ยศ

เสื่อมยศ

สรรเสริญ

นินทา

สุข

ทุกข์

นียาม 5 : กฏธรรมชาติ

1. อุตุนียาม :

2. พืชนียาม :

3. จิตตุนียาม :

4. กรรมนียาม :

5. ธรรมนียาม :

จับคู่ นิยาม 5 : กฎธรรมชาติ

1. อุตุนิยาม :	พฤติกรรมมนุษย์
2. พีชนิยาม :	ลม ไฟ อากาศ
3. จิตตานิยาม :	การสืบพันธุ์
4. กรรมนิยาม :	หลักเหตุผล
5. ธรรมนิยาม :	การทำงานของจิต

วิตก 3 : การคิด สภาวะในจิต

1. เนกขัมมวิตก
2. อพยบาลวิตก
3. อวิหิงสาวิตก
4. กามวิตก
5. พยบาลวิตก
6. วิหิงสาวิตก

ภavana 4

1. กายภavana

2. สีสภavana

3. จิตตภavana

4. ปัญญาภavana

พระสังฆาธรรม 3

1. ปริยัติ

2. ปฏิบัติ

3. ปฏิเวธ

ปัญญาวุฒิธรรม 4

1. สัมปปริสสังเสวะ :
2. สัมมัสมมัสสวณะ :
3. โยนิโสมนสิการ :
4. สัมมานุสมมปฏิปัตติ :

พละ 5 :

1. สัทธา

2. วิริยะ

3. สติ

4. สมาธิ

5. ปัญญา

อุบาสกธรรม 5

1. มีศรัทธา :

2. มีศีล :

3. ไม่ถือมงคลตื่นข่าว :

4. ไม่แสวงหาบุญนอกพุทธ :

5. อุปถัมภ์บำรุงพุทธศาสนา :

1. พระรัตนตรัยเกิดขึ้นครั้งแรกในโลกเมื่อใด

ก. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3

ข. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6

ค. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8

ง. วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8

2. โลกธรรม 8 ในข้อใดไม่สัมพันธ์กัน

ก. ลาภ เลื่อมลาภ

ข. ยศ เลื่อมยศ

ค. สรรเสริญ เกียรติ

ง. สุข ทุกข์

3. หลักธรรมใดเป็นทางดำเนินไปสู่การดับทุกข์ได้ตามความหมายของ

อริยสัจ 4

ก. มรรคมีองค์ 8

ข. โลกธรรม 8

ค. ปันธ 5

ง. อริยวัตร 5

4. ข้อใดคือการรู้จักความพอประมาณในองค์ธรรมของ มงคล 38

ก. เขมม์

ข. ตโป

ค. สหตุภยิ

ง. วิรช

5. องค์ประกอบของจิตมโนหุขย์ 5 ประการ ข้อใดไม่ใช่ส่วนของ "นาม"

ก. เวทนา

ข. สังขาร

ค. รูป

ง. สัญญา

6. นักเรียนเป็นผู้มีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียนวิชาการ
จึงทำให้สอบติดมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้เป็นส่วนใหญ่
การกระทำนี้จัดอยู่ในหลักศีลธรรม 3 ในข้อใด

- ก. ปรียัติ
- ข. ปฏิบัติ
- ค. ปฏิเวธ
- ง. ปฏิภาณ

7. คำกล่าวที่ว่า "การเวียนคนนิติศาสตร์จะไม่ประสบความสำเร็จเลย หากไม่มีการทำแบบฝึกหัด" สอดคล้องกับปัญญาวัตรธรรม 4 ข้อใด

- ก. สัทธัมมัสสวนะ
- ข. สंपุริสสังเสวะ
- ค. ธัมมานุธัมมปฏิบัติ
- ง. โยนิโสมนสิการ

8. อินโดนีเซียเกิดไฟไหม้ป่าสร้างความลำบากแก่ประชาชนชาว
อินโดนีเซีย คนไทยร่วมมือร่วมใจกันบริจาคเงินเครื่องอุปโภคบริโภค
เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นการปฏิบัติตามคุณธรรมใด

ก. วิหิงสาวิตก

ข. อวิหิงสาวิตก

ค. พยาบาทวิตก

ง. อพยาบาทวิตก

๑. คุณยายฉวีอายุ ๙๐ ปี ป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์จึงไม่สามารถจดจำ
หลานได้ทุกคน คุณยายฉวีขาดองค์ประกอบของชีวิตมนุษย์ ๕ ในข้อใด

ก. วิญญาณ

ข. สัญญา

ค. สังขาร

ง. เวทนา

10. ธรรมอันเป็นกำลังซึ่งเป็นเครื่องเกื้อหนุนแก่อริยมรรคคือข้อใด

ก. จิต ปัญญา สุตะ วิริยะ จาคะ

ข. ศรัทธา ศील สุตะ จาคะ ปัญญา

ค. สัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา

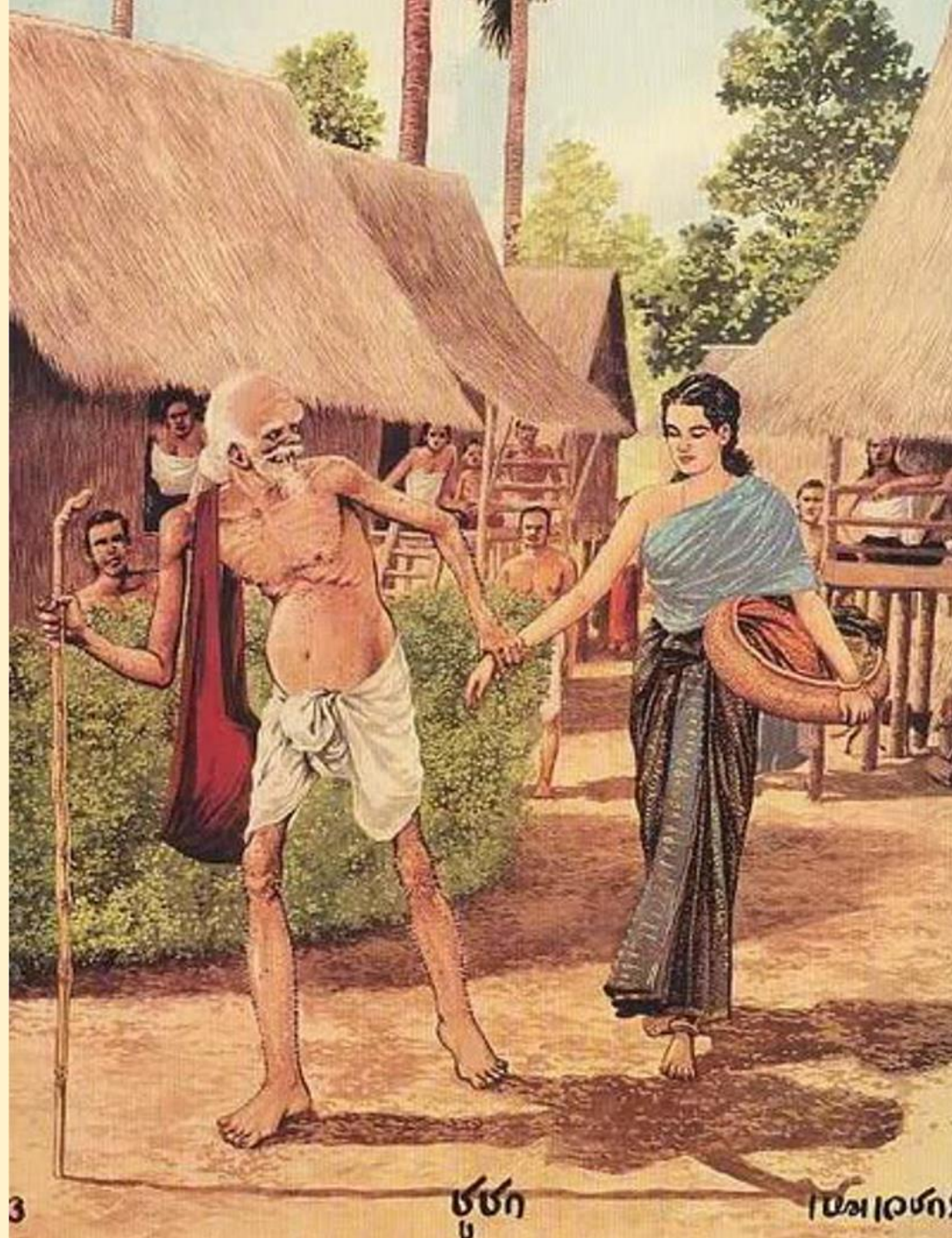
ง. ศील สมาธิ ปัญญา วิริยะ ศรัทธา

เวสสันดรชาดก

ทศชาติ : ทานบารมี

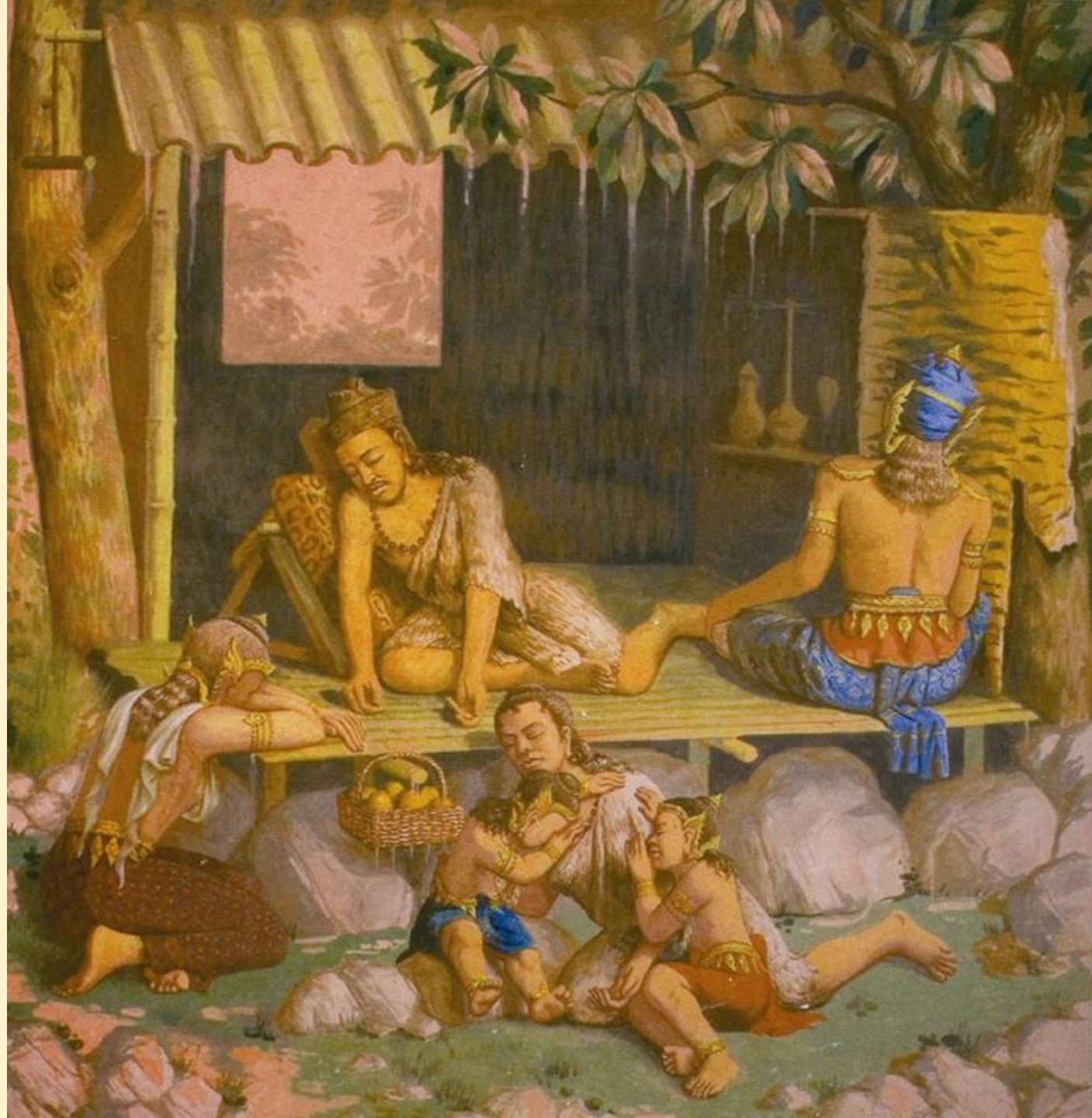

1. ฝน้ไบกษรพรรัช หมายถึงข้อใด

ก. น้ำทิพย์จากฟ้ามีประกาย

ข. น้ำฝนสีแดงใสบริสุทธิ์

ค. พายุฝนลูกเห็บอย่างรุนแรง

ง. ลมฝนที่ไบกพัดซ้ำๆ

2. ข้อใดจับคู่ถูกต้องมากที่สุด

ก. นางมุสดี - ถูกห้ามโดยเทวดา

ข. นางมัทรี - ขอพรทั้ง 10 ประการ

ค. พระเวสสันดร - บริจาคสัตตสดกมหาทานอย่างละ 500

ง. พระเจ้าสิวลี - กษัตริย์ผู้ทรงธรรม

3. จากเรื่อง "เวสสันดรชาดก" แสดงความสามารถด้านใดมากที่สุด

ก. ความเพียร

ข. ความมีปัญญา

ค. ความมุ่งมั่นตั้งใจ

ง. ความเสียสละ

4. การศึกษาเวสสันดรชาดกทำให้นักเรียนเห็นคุณธรรมเรื่องใดเป็นตัวอย่างที่สำคัญ

ก. ผู้ทำดียอมได้ดี ทำชั่วยอมได้ชั่ว

ข. ความโลภทำให้สังคมเสื่อมทรามและเป็นวัฏฏนิยม

ค. ควรเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ง. ความดีงามอันบริสุทธิ์แม้แต่เทวดาก็ทรงเห็น

5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับ "ชูชก"

1. รู้จักประมาณการกิน

2. เจ้าเล่ห์เพทุบาย

3. ขาดหลักสัจปรีศีธรรม 7

4. หูเบา เชื่อคนง่าย

ก. 1 และ 2

ข. 2 และ 3

ค. 1 , 3 , 4

ง. 2 , 3 , 4

หน่วยที่ 3

พระไตรปิฎก สังคายนา

พุทธศาสนสุภาษิต

มงคลชีวิต 38

35. จิตไม่หวั่นไหว = โลกธรรม 8 (ธรรมดาโลก)
36. จิตไม่เศร้าโศก = อุปาทาน 4 (ความยึดมั่น)
37. จิตมัวหมอง = อุกิเลส 16 (โลภ โกรธ หลง)
38. จิตเกษม = สัมปยุตธรรม 7 (รู้จักประมาณ)

พระไตรปิฎก

1. พระวินัยปิฎก : กฏระเบียบของสงฆ์

อาณาเขตศนา , อธิศีลสิกขา

2. พระสุตตันตปิฎก : ชาดก อุปมาอุปมัย

วิธีสอน ไวยาหารเทศนา , อธิจิตตสิกขา

3. พระอภิธรรมปิฎก : ลิกขิ่ง เนื้อหาล้วนๆ

ปรมาตถเทศนา , อธิปัญญาสิกขา

วิธี
เรียน

การสังคายนา

: หมวดหมู่ + คัมภีร์อ้างอิง

ครั้งที่ 1 พระอุบาลี : พระวินัย, พระอาณนที : พระธรรม

ครั้งที่ 3 พระเจ้าอโศก "พระไตรปิฎก" ส่งสมณทูต

ครั้งที่ 4 ตั้งมั่นในศรีลังกาครั้งแรก

ครั้งที่ 5 มุขปาฐะ > ลายลักษณ์อักษร "รักขิตมหาเถระ"

ครั้งที่ 9 พระเจ้าตีโลกราช เชียงใหม่ อักษรล้านนา

ครั้งที่ 10 ร.1 วัดมหาธาตุ จารึกเป็นภาษาขอม

ครั้งที่ 11 ร.5 ขาลี รูปเล่ม > ร.7 ขาลี 45 เล่ม

ครั้งที่ 12 ร.8 ภาษาไทย 45 เล่ม "ฉบับสยามรัฐ"

ครั้งที่ 13 ร.9 "ฉบับคอมพิวเตอร์" ครั้งแรกในโลก

ปฏิจฺจูปการี ชุรฺวา อฏฺฐาตา วินฺทเต ธน

ขยฺน เออาตุระ เหมาะจ้งหะ ย่อมหาทรัพย์ได้

ธรรมะ : อิทธิบาท 4

วายเมถว ปุริโส ยาว อตฺกสฺส นิงฺปทา

เกิดเป็นคนควรพยายามจนกว่าจะสำเร็จ

ธรรมะ : อิทธิบาท 4 , วุฒิธรรม 4

สนธิสัญญา ปรม ธิ

ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง

ธรรมะ : สันโดษ 3 = ยถาลภสันโดษ : เท่าไรเท่านั้น

ยถาผลสันโดษ : รู้ limited ตน

ยถาสารูปสันโดษ : ตามสถานะ

อิณาทาน ทุกข โสเก

ความเป็นหนี้เป็นทุกข์ในโลก

ธรรมะ : อนวัชชสุข = ความไม่มีหนี้

ก. คำสุภาษิตของพระสงฆ์

ข. คำ

สุภาษิตของพระเถระผู้ใหญ่

ค. คำสุภาษิตของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา

ง. คำสุภาษิต

ทางพระพุทธศาสนา

8. พุทธศาสนสุภาษิตในข้อใด**ไม่**สัมพันธ์กัน

ก. จิตตํ ทนตํ สุขาวหํ : จิตที่ฝึกดีแล้วนำสุขมาให้

ข. นตถิ โลเก อนินทิตโต : คนที่ไม่ถูกนินทา ไม่มีในโลก

ก. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3

2. ธรรมชาตินั้นอยู่ในข้อใดที่ผิดจากหลักของพระพุทธศาสนา

ข. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6

ก. เชื้อมั่นในการกระทำความดีงามของตนเอง

ค. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8

ข. เชื้อมั่นในกฎแห่งการกระทำและผลจากการกระทำ

ง. วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8

ค. เชื้อมั่นในอำนาจแห่งเทพเจ้าที่สามารถประทานความสุขแก่มนุษย์ได้

ง. เชื้อมั่นว่ามนุษย์ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำและผลของการกระทำ

3. เล็กอิทธิรม 8 ในข้อใดไม่สัมพันธ์กัน

ก. ลาก เลื่อมลาก

ข. ยศ เลื่อมยศ